

ТЕХНОЛОГИЧЕСКАЯ КАРТА

Темата: «Кыһынны ойуурга олорор дыикэй кыылар»

Билии-көрүү: Тулалыыр олобу, айылҕаны билиһиннэри, кэрэни өйдүүр дьобурун сайыннары

Темата: «Кыһынны ойуурга олорор дыикэй кыылар»

Орто, улахан бөлөх

Иитээччи: Павлова Е.В.

2024 с.

Соруктара:

Үөрэтэр соруктар:

-Байанай ый туьунан билиилэрин ханатыы – чинэтии, өбүгэ үтүө үгэһигэр убаастабылы иитии, айылбаба харыстабыллаах сыьыанна иитии дьиикэй кыыл туһунан оьолор билиилэрин чинэтии.

Сайыннарар соруктар: оьо больомтотун, сангарар санатын, толкуйдуур дьоьурун сайыннарыы.

Иитэр соруктар: Айылбаба тапталы, харастабыллаах сыһыаны иитии.

Үөрэтэр уоблас интеграцията: оьо тулалыыр эйгэни билиэн – көрүөн баьатын, тулалыыр дьону – сэргэни кытары бодоруһар сатабылын, кэрэни кэрэхсиир дьоьурун, сангарар санатын, эт – хаан өттүнэн кыаьын сайыннарыы.

Туттар тэрил: хартыына, гуашь араас өнө, губкалар, синньигэс, кытаанах түүлээх киистэ, кубоһа, саһыл бэлэм трафареттар, саһыл оонньуура

Ытыллар чааһа: 15 – 20м.

Чаастара	Соруктар	Иитээччи уонна оҕо холбуу дьарыктарын тэрийии көрүнэ	Иитээччи туһанар тэрилэ.	Хас биирдии часка холбуу дьарык тутула		Уобаластар алтыһыыла ра	Түмүк
				Иитээччи	Оҕо		
I. Тэрээһин чааһа. 3 мүн.	Оҕо болҕомтогун тардыы, бодоруһуу.	Бэйэ-бэйэбэ үтүнү баҕарсыы. «Үтүө күнүнэн».	«Байанай» хартыыната	<p>Иитээччи: - Үтүө күнүнэн, оҕолор.</p> <p>Иитээччи: - Чэйин эрэ оҕолоор, билигин билсипэ таарыйа олбохторго төгүрүччү олоруоххайын.</p> <p>Иитээччи: - Мин аатым, Екатерина Владимировна диэн. Дьаархан нэһилиэгиттэн эһиэхэ бүгүн ыалдьыттыы кэллим. Мин детсадка эһиги саастыы оҕолорго иитээччиннэн үлэлибин</p> <p>Иитээччи: - Оҕолоор, этин эрэ, сэтинньи ый туох ыйай? Сэтинньи ый – Байанай ыйа диэн ааттанар. Байанай диэн кимий?</p> <p>Иитээччи: - Байанай диэн – ойуур иччитэ, булт танарата. Байанай киһилии майгылаах, үөрүннээн, ону тэнэ хомуйтуо, өһүргэс. Кини ойуур кыылларын, көтөрдөрүн харыстыыр.</p>	<p>Оҕолор иитээччини кытары төгүрүччү тураллар.</p> <p>Оҕолор эппиэттэрэ</p>	Алтыһыы	
II. Сүрүн чааһа. 12 мүн.	Айылбаҕа таптала, харастабыллаах сыһыаны иитии.	Оҕо тулалыыр эйгэни билиэн-көрүүн баҕатын,		<p>Иитээччи: - Оҕолоор, бүгүн миигин кытта эһиэхэ ким эрэ ыалдьыттыы кэлбитэ. Кимин билиэххитин баҕарар буоллаххытына таабырынна таайын?</p>		Бодуруһуу, дьарыкка көбүлээһин	Айылбаҕа көстүүлэрин уонна уларыһыыларын сэнээрэр,

		<p>тулалыыр дьону-сэргэни кытары бодоруһар сатабылын, кэрэни кэрэхсиир дьоҕурун, санарар санатын, эт – хаан өттүнэн кыабын сайыннары.</p>	<p>“Таабырын таайы”. Үөмэр-чүөмэр үктэнэр, алып-ньалып салбанар баар үһү. (саһыл) Иитээччи: - Маладьыастар! Бүгүн эһиэхэ миигин кытта тэнгэ саһылчаан ыалдьыттыы кэллэ. Бастаан саһылчааны кытта дорооболоһуохха уонна киниэхэ мичээрдэ бэлэхтиэххэ. Саһыл:- Үтүө күнүнэн! Оҕолоор, Мин дьоннорум үлэлии барбыттара, собото бундыэҕэ олорон чункуйдум ол иһин эьигини кытта дьарыктана кэллим. Иитээччи: - Чэ, эрэ саһылчааны кытта тэнгэ дьарыктанабыт дуо оҕолоор? Билигин дьыл ханнык кэмэй оҕолоор?. Маладьыастар, бүгүн биһиги кыһынны ойуурга олорор дьиикэй кыыллара куобахтаах саһылы уруһуйдуохпут. - Көнөтүк олордубут, сиспитин көннөрдүбүт. Көнөтүк олордотохпунуна ис уорганнарбыт хомойуохтара. Биьизэхэ наада гуашь араас өнгө, губкалар, синньигэс, кытаанах түүлээх киистэ уонна бу курдук куобах, саһыл бэлэм трафареттар. Бары биирдии остуолга булан олордубут. - Аан маннай кырааскалыырбытыгар кыһылы уонна араҕас өннөрү холбоон буккуйан оранжевай өнү таһаарабыт уонна бу өнмүтүн губканнан таһаарабыт. - Трафаретпытын күүскэ илиибитинэн баттыбыт уонна сэрэнэн-сэрэнэн губканнан баттыалаан кырааскалыбыт.. - Билигин куобахпытын кырааскалыбыт. Оҕолоор, кыһын куобах хайдах өннөөх буоларый? Куобахпыт муус манан буолар, манан гуашка уган ылабыт</p>	<p>Оҕолоор эппиэттэрэ</p> <p>Оҕолоор эппиэттэрэ</p>	<p>кэрэхсиир. Оҕо толкуйдаан таһаарбыт санаатын уонна айан онороругар улахан киһи көмөтүнэн талар.</p>
--	--	---	--	---	--

				<p>губкабытын, хойуу гына ылабыт.Эмиэ трафаретпытын күүскэ хамсабатын курдук баттаан олороммут губкабытынан кырааскалыыбыт.</p> <p>Кырааскабыт үчүгэйдик куурдаҕа харахтарын, муннуларын уруһуйдаан биэриэхпит.</p> <p>Билигин кытаанах түүлээх киистэннэн ортотугар харыйа маһы уруһуйдуохпут. Харыйа хайдах өгнөөх буоларый оҕолор? (от күөх).Маладьыастар, билигин от күөх өнү ылабыт уонна харыйабытын аллараа өттүттэн саҕалаан үөһээ тахсан иһэбит. Харыйабыт лабаата үөһээ тахсан истэбин аайы синньиир. Билигин синньигэс киистэбитин ылабыт, бу ханнык өнүй оҕолор? (борон, кугас) , борон өнүнэн онон-манан талахтары уруһуйдуопут.Алларааттан, үөһээ бу курдук тардыалыыбыт.</p> <p>Иитээччи: - Аны билигин эһиэхэ кырааскабыт кууруор диэри кыратык хамсаныылаах оонһууну оонһоон ылыаххайын диэн ынырабын.</p> <p>Х/О «Һуппа»</p> <p>Иитээччи: -Чэ, эрэ оҕолор салбы уруһуйбутун сынһаммычча салбыаххайын. Кыыларбытыгар харахтарын, муннуларын уруһуйдаан биэриэххэин синньигэс киистэбитин ылан, харахтарын хараннан уруһуйдуобун, куобахпыт кулгаабын төрдүн эмиэ хараннан.Саһылыбыт кутуругун, кулгаабын манан өнүнэн чопчулаан биэриэххэин.</p> <p>-Кыһын ойуурбут мастара тугунан бүрүллэллэрий оҕолоор? Манан гуашпытын</p>		
--	--	--	--	--	--	--

				<p>ылан харыйабыт лабаатын аллараа өттүлэрин эрэ хаарынан бүрүйэбит, үрдүнэн киистэ төрдүнэн баттыалыбыт.</p> <p>Тарбах ооньюута</p> <p>-Онтон талахтарбытын хаарынан бүрүйэбит.Бүтэнигэр баарын куобах кырааскалаабыт губкабытын ылан манан кыраасканы ылан хаар түһэ турар курдук баттыалаан биэрэбит.</p>			
<p>III Тумук чааба 5 мун.</p>	<p>Чинэтии</p>			<p>Иитээччи:</p> <p>-Чэ, эрэ оҕолор уруһуйдаан бүтгүбүт.Бүгүннү дьарыкка саамай тугу сөбүлээтигит? Ким уруһуйа табыллыбыт дии санаатыгыт? Бүгүн наһаа учугэйдик кытынныгыт,</p> <p>- Биһиги Аар тайҕабытын, тулалыыр айылҕабытын мэлдьи харыстыабын! Оччоҕо эрэ көтөр – сүүрэр үксүү туруо, Баай байанайбыт араас булдуна күндүлүү туруо! Саһылчааммыт дьиэтигэр барар кэмэ тийэн .Саһылчаан оҕолорго бэлэх биэрэр, быраһаайдахар.</p>			<p>Оҕо үлэтин кэрэхсиир.</p>